Границе разума

ЕУ, ПОД ПРИ-ТИ-СКОМ САД, ПО-КУ-ША-ВА ДА ОБЕЗ-БЕ-ДИ „КО-ЕГ-ЗИ-СТЕН-ЦИ-ЈУ” ЗДРА-ВЕ БИ-О-ЛО-ШКЕ И ОНЕ ГЕ-НЕТ-СКИ МА-НИ-ПУ-ЛИ-СА-НЕ ХРА-НЕ

Доказивање невиности

САД је-ди-не за-ра-ђу-ју ми-ли-јар-де до-ла-ра од продаје тран-сге-нет-ског се-ме-на и же-ле да це-лој пла-не-ти на-мет-ну сво-ју по-ли-ти-ку про-фи-та.
Евро-пар-ла-мен-тар-ци, углав-ном аме-ри-ка-но-фи-ли и „за-ви-сна ели-та”, са-да су у про-це-пу из-ме-ђу зах-те-ва Ва-шинг-то-на и же-сто-ког от-по-ра соп-стве-ног јав-ног мне-ња. На-уч-ни-ци упо-зо-ра-ва-ју да је у Евро-пи прак-тич-но не-мо-гу-ће га-је-ње ге-нет-ски ма-ни-пу-ли-са-них и би-о-ло-шки здра-вих по-љо-при-вред-них кул-ту-ра јед-них по-ред дру-гих без не-по-пра-вљи-вих штет-них по-сле-ди-ца

Пи-ше: Фе-де-ри-ка Ра-ма-чи

Европ-ске би-ро-кра-те још увек очај-нич-ки по-ку-ша-ва-ју да ре-гу-ли-шу уво-ђе-ње и ко-ри-шће-ње ге-нет-ски мо-ди-фи-ко-ва-них ор-га-ни-за-ма. То пи-та-ње ни-је ви-ше са-мо оби-чан про-блем „здра-вља" и „при-род-но-сти" хра-не, већ је по-стао пра-ви прав-ца-ти те-рен су-ко-ба из-ме-ђу Евро-пе и САД, ко-је су је-ди-не што за-ра-ђу-ју ми-ли-јар-де до-ла-ра од ко-ри-шће-ња тран-сге-нет-ског се-ме-на и ко-је же-ле да на-мет-ну сво-ју по-ли-ти-ку про-фи-та це-лој пла-не-ти. Да-кле, евро-пар-ла-мен-тар-ци, ве-ли-ким де-лом аме-ри-ка-но-фи-ли и „за-ви-сна ели-та", мо-ра-ју да на-ђу на-чин да ис-пу-не во-љу аме-рич-ке су-пер-си-ле, а да исто-вре-ме-но не пот-це-не про-те-сте и гну-ша-ње до-бр-ог де-ла по-љо-при-вред-ни-ка на „ста-ром кон-ти-нен-ту", ко-ји су бе-сни због по-мањ-ка-ња за-шти-те и ја-сно-ће европ-ских нор-ми.

ХОД ПО ЈАЈИМА

По-што је до-би-ла апла-у-зе свих асо-ци-ја-ци-ја по-тро-ша-ча и не-ких ме-ђу нај-ра-то-бор-ни-јим еко-ло-шким асо-ци-ја-ци-ја-ма, због од-лу-ке да се ста-ве вид-не озна-ке на па-ко-ва-ња ге-нет-ски мо-ди-фи-ко-ва-не хра-не, ко-ја је опе-ра-тив-на још од 2003, што је раз-бе-сне-ло Ва-шинг-тон, ЕУ са-да тра-жи на-чин да ре-гу-ли-ше пи-та-ње ко-је је нај-те-же ре-ши-ти: ко-ег-зи-стен-ци-ја, у по-љо-при-вре-ди, из-ме-ђу би-о-ло-шких и ге-нет-ски мо-ди-фи-ко-ва-них про-из-во-да. Европ-ска ко-ми-си-ја је до-не-ла ме-ру у ко-јој су са-др-жа-не не-ке смер-ни-це ко-је би мо-ра-ле да по-слу-же да се ре-гу-ли-ше, у зе-мља-ма Уни-је, га-је-ње ге-нет-ски мо-ди-фи-ко-ва-них про-из-во-да, по-ред би-о-ло-шких, са ци-љем да се га-ран-ту-је ко-ег-зи-стен-ци-ја без ри-зи-ка да се за-ра-зе про-из-во-ди де-фи-ни-са-ни као „нор-мал-ни". Да-кле, на-сто-ји се да се, на не-ки на-чин, ле-га-ли-зу-је га-је-ње тран-сге-нет-ске хра-не по-ред нор-мал-не би-о-ло-шке про-из-вод-ње. Ме-ра је на-ста-ла по-сле не-ко-ли-ко слу-ча-је-ва не-то-ле-ран-ци-је ис-ка-за-не пре-ма план-та-жа-ма тран-сге-нет-ског ку-ку-ру-за ко-ја је кул-ми-ни-ра-ла у уни-што-њу по-се-ја-них по-ља, као што се де-си-ло, на при-мер, на се-ве-ру Ита-ли-је.

Очи-глед-но, евро-пар-ла-мен-тар-ци су при-лич-но за-бри-ну-ти тим слу-ча-је-ви-ма не-то-ле-ран-ци-је и тен-ден-ци-јом јав-ног мне-ња да де-мо-ни-зу-је и од-би-је тран-сге-нет-ске про-из-во-де, уз по-сле-ди-цу да то узро-ку-је но-ве пу-ко-ти-не у већ крх-ким спољ-но-по-ли-тич-ким од-но-си-ма са Се-вер-но-а-ме-ри-кан-ци-ма. Са дру-ге

стра-не, ЕУ мо-ра да во-ди ра-чу-на о ми-шље-њу асо-ци-ја-ци-ја по-тро-ша-ча и по-љо-при-вред-ни-ка. За-то, ад-ми-ни-стра-тив-ни акт ко-ји је са-чи-ни-ла Европ-ска ко-ми-си-ја пред-ви-ђа мо-гућ-ност др-жа-ва чла-ни-ца, оп-штин-ских ауто-но-ми-ја и, пре све-га, по-љо-при-вред-ни-ка да од-лу-че да ли ће га-ји-ти тран-сге-нет-ску хра-ну или не-ће.

ЉУДСКО ПРАВО НА ТРОВАЊЕ

„Про-из-во-ђа-чи”, об-ја-снио је Франц Фи-шлер, европ-ски ко-ме-сар од-го-во-ран за пред-лог ме-ре, „мо-ра-ју да се удру-же и од-лу-че сво-јом во-љом да у не-кој зо-ни тран-сге-нет-ска хра-на не мо-же да се га-ји, ако је за не-ки про-из-вод не-мо-гу-ће га-ран-то-ва-ти ко-ег-зи-стен-ци-ју без за-га-ђе-ња.”

Ако се, са јед-не стра-не, пред-лог мо-же учи-ни-ти ра-зум-ним, са дру-ге тре-ба има-ти на уму да по-љо-при-вред-ни-ци ко-ји би од-лу-чи-ли да од-би-ју тран-сге-нет-ске кул-ту-ре, мо-ра-ју да до-ка-жу да ко-ег-зи-стен-ци-ја ни-је мо-гу-ћа. А тре-ба има-ти на уму и да су за мно-га европ-ска ге-о-граф-ска под-руч-ја ка-рак-те-ри-стич-на ма-ла има-ња, те је прак-тич-но не-мо-гу-ће га-ран-то-ва-ти ко-ег-зи-стен-ци-ју без ри-зи-ка да се би-о-ло-шки про-из-во-ди „за-га-де” оним ге-нет-ски ма-ни-пу-ли-са-ним. Баш на том пи-та-њу је сâм европ-ски ко-ме-сар Фи-шлер по-ка-зао сла-бост та-кве ме-ре, по-што је, у раз-го-во-ру са но-ви-на-ри-ма, о прет-по-став-ци га-је-ња тран-сге-нет-ске ло-зе, про-тив ко-је су се же-сто-ко бу-ни-ли про-из-во-ђа-чи ло-зе, скеп-тич-ки од-го-во-рио да би, да се из-бег-не та-кво га-је-ње, „тре-ба-ло до-ка-за-ти да ни на ко-ји на-чин не мо-же да се из-бег-не за-ра-за ви-но-гра-да”.

Да-кле, још смо да-ле-ко од озбиљ-ног ре-гу-ли-са-ња про-бле-ма ко-је би ре-ал-но узе-ло у об-зир по-тре-бе свих стра-на уме-ша-них у „пи-та-ње трансгенетских про-из-во-да”. **<**

(Август 2005)